

Andrew Clements (n. 1949, la Camden, în New Jersey, SUA) este scriitor, editor și profesor. Primele sale creații au fost texte pentru cântece. Apoi a lucrat la mai multe edituri, unde s-a ocupat de cărți pentru copii.

Primul său roman, *Povestea frindelului*, a avut un succes imens, fiind apreciat în toate statele americane și onorat cu 16 premii, printre care Premiul Christopher. În 2016, *Povestea frindelului* a primit și prestigiosul Premiu Phoenix, decernat cărților pentru copii care merită să fie considerate clasice. De-a lungul timpului a scris peste 45 de cărți, multe dintre ele traduse în numeroase limbi. În 2007 a publicat *Gata cu vorba*, roman recompensat în 2010 cu California Young Reader Medal.

Clements este tatăl a patru copii, care l-au inspirat adesea în scrierea textelor.

ANDREW CLEMENTS

Gata cu vorba

Ediția a II-a

Ilustrații de Mark Elliott

Traducere din engleză
de Ioana Tudor

ARTHUR

Cuprins

1. Cu lacăt la gură	7
2. Gandhi	11
3. Insulte	16
4. Microbi	24
5. Concursul	27
6. Lucrul în echipă	34
7. Limbuții	37
8. Science-fiction	46
9. Cuvântul potrivit	51
10. Pauză	54
11. Întrebări și răspunsuri	60
12. Ghicitoarea	70
13. Laboratorul de comunicare	79
14. Văzuți, nu și auziți	90
15. Centrul de control	102
16. Ordine	108

17. Alianțe	116
18. Aventuri pe un teren minat	132
19. Scuze	139
20. Câștigătorii	146

Citește și *Povestea frindelului*,
ca să afli cum iau naștere cuvintele
și cât de mult ne influențează viața.

Dă pagina și citește un fragment.

1 | Cu lacăt la gură

Dave Packer nu mai scosese o vorbă de trei ore și jumătate. Era, oricum, în mijlocul orei de istorie într-o dimineață de luni, la mijlocul lui noiembrie. Iar Școala Primară Laketon era situată în mijlocul unui oraș de dimensiuni medii din mijlocul statului New Jersey.

Există un motiv pentru care Dave nu mai scosește un cuvânt de trei ore și jumătate, dar nu e acum momentul să vorbim despre asta. Acum e momentul să vorbim despre ce a constatat el în mijlocul orei de istorie.

Dave a constatat că este *foarte greu* să nu vorbești la școală. Motivul? Profesorii. De exemplu, la ora 11.35 doamna Overby a bătut din palme și a zis:

— Copii, copiii! Faceți liniște!

Apoi s-a uitat la lista ei și a spus:

— Dave și Lynsey, voi urmați.

Așa că Dave a dat din cap către Lynsey și s-a ridicat. Era timpul să-și prezinte referatul despre India.

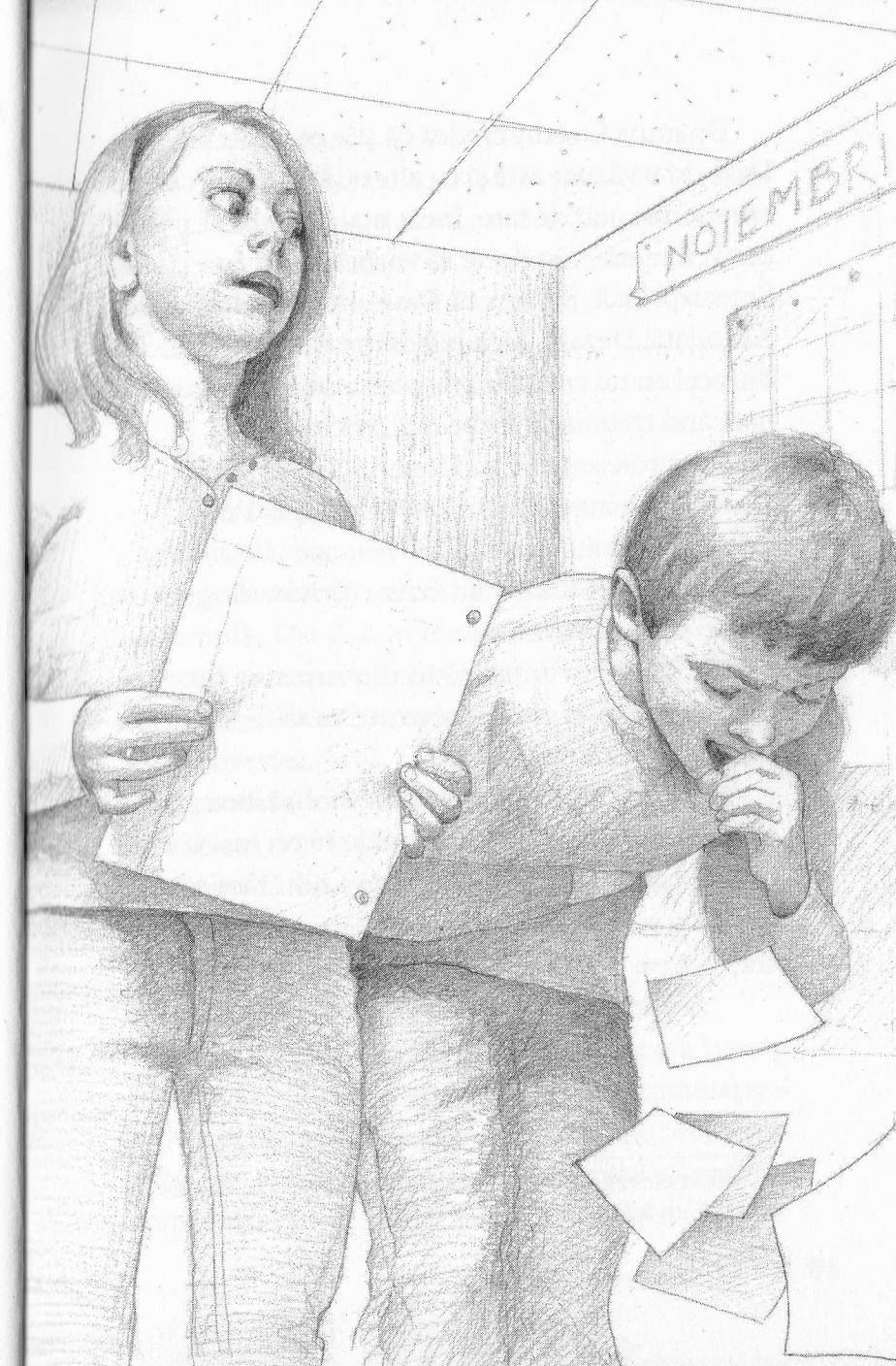
Dar prezentarea referatului avea să-i strice experimentul, pentru că Dave încerca să nu vorbească toată ziua. Voia să-și pună lacăt la gură până la sfârșitul zilei și să nu scoată o vorbuliță până la ora trei și zece, când avea să sună ultimul clopoțel. și motivul pentru care Dave decisese să nu mai vorbească... dar încă nu e momentul să vorbim despre asta. Acum e momentul să vorbim despre ce a făcut cu prezenta-re referatului.

Dave și Lynsey s-au dus în fața clasei. Dave trebuia să înceapă prezentarea vorbind despre istoria Indiei. S-a uitat în jos la cartonașele pe care își făcuse însem-nări, și-a ridicat ochii spre doamna Overby, și-a privit colegii și a deschis gura.

Dar nu a vorbit.

A tușit. Dave a tușit timp de aproape zece se-cunde. După aceea s-a șters la gură, s-a uitat din nou la cartonașele lui și la doamna Overby, și-a privit iar colegii, a deschis iar gura și... a început din nou să tușească. A tușit și-a tot tușit până când s-a îndoit de mijloc, iar fața i s-a făcut stacojie.

Lynsey stătea alături simțindu-se neputincioasă. Dave nu-i spusese despre experimentul lui, aşa că tot ce putea să facă era să-l privească și să-i asculte tusea înfiorătoare. Nu avusese niciodată o părere bună des-pre Dave, iar acum, cu fiecare secundă care trecea, impresia ei despre el devinea tot mai proastă.

Doamna Overby credea că știe ce se petreceau cu Dave. Mai văzuse asta și cu alte ocazii – copii care se emoționau atât de tare, încât mai degrabă se prefăceau că le este rău decât să vorbească în fața clasei. Era surprinsă, pentru că Dave nu era deloc timid. Niciodată. De fapt, *niciunul* dintre elevii de-a cincea¹ din acel an nu era câtuși de puțin timid sau emoționat când trebuia să vorbească. Niciodată.

Dar profesoarei i s-a făcut milă de el și a spus:

— Mai bine te duci să bei niște apă. Puteți prezenta referatul mai târziu.

Lynsey i-a aruncat lui Dave o privire dezgustată și s-a întors în banca ei.

Dave a încuviințat dând din cap spre doamna Overby, a mai tușit de câteva ori, ca să fie sigur, și a ieșit din clasă în grabă.

Și, acum că Dave a ieșit pe hol să bea apă, e momentul perfect să povestim de ce nu mai vorbea de trei ore și jumătate și de ce se hotărâse să tacă mâlc.

¹ În unele regiuni din Statele Unite, clasa a cincea este inclusă în învățământul primar. (N.tr.)

2 | Gandhi

De obicei, când se întâmplă ceva, există o explicație simplă, dar aceasta nu este aproape niciodată toată povestea. Să vedem totuși care este explicația simplă: Dave se hotărâse să nu vorbească o zi întreagă ca urmare a ceea ce citise într-o carte.

Vedeți? Foarte simplu, foarte clar. Dar nu este toată povestea.

Așa că iată câteva amănunte.

Dave și o colegă avuseseră de pregătit un referat despre India – nu unul lung, doar câteva lucruri esențiale. Ceva despre istoria țării, despre guvernul ei, despre resursele naturale și industrie, despre indieni și cultura lor. Cinci minute sau mai puțin.

Partenera lui Dave pentru acest referat era Lynsey Burgess și niciunua dintre ei nu-i convenea situația – la Școala Primară Laketon existau unele probleme între fete și băieți. Dar nu e momentul să vorbim despre asta.

Chiar dacă Dave și Lynsey erau nevoiți să prezinte referatul împreună, amândoi au recunoscut că nu voiau să-l pregătească împreună. Așa că au împărțit în două temele de discuție și fiecare a lucrat singur.

Dave era un elev silitor și a găsit două cărți despre India pe care le-a împrumutat de la bibliotecă. Nu le-a citit pe amândouă, nu din scoarță în scoarță – nu era un elev *chiar atât* de silitor. Dar a citit fragmente din cele două cărți.

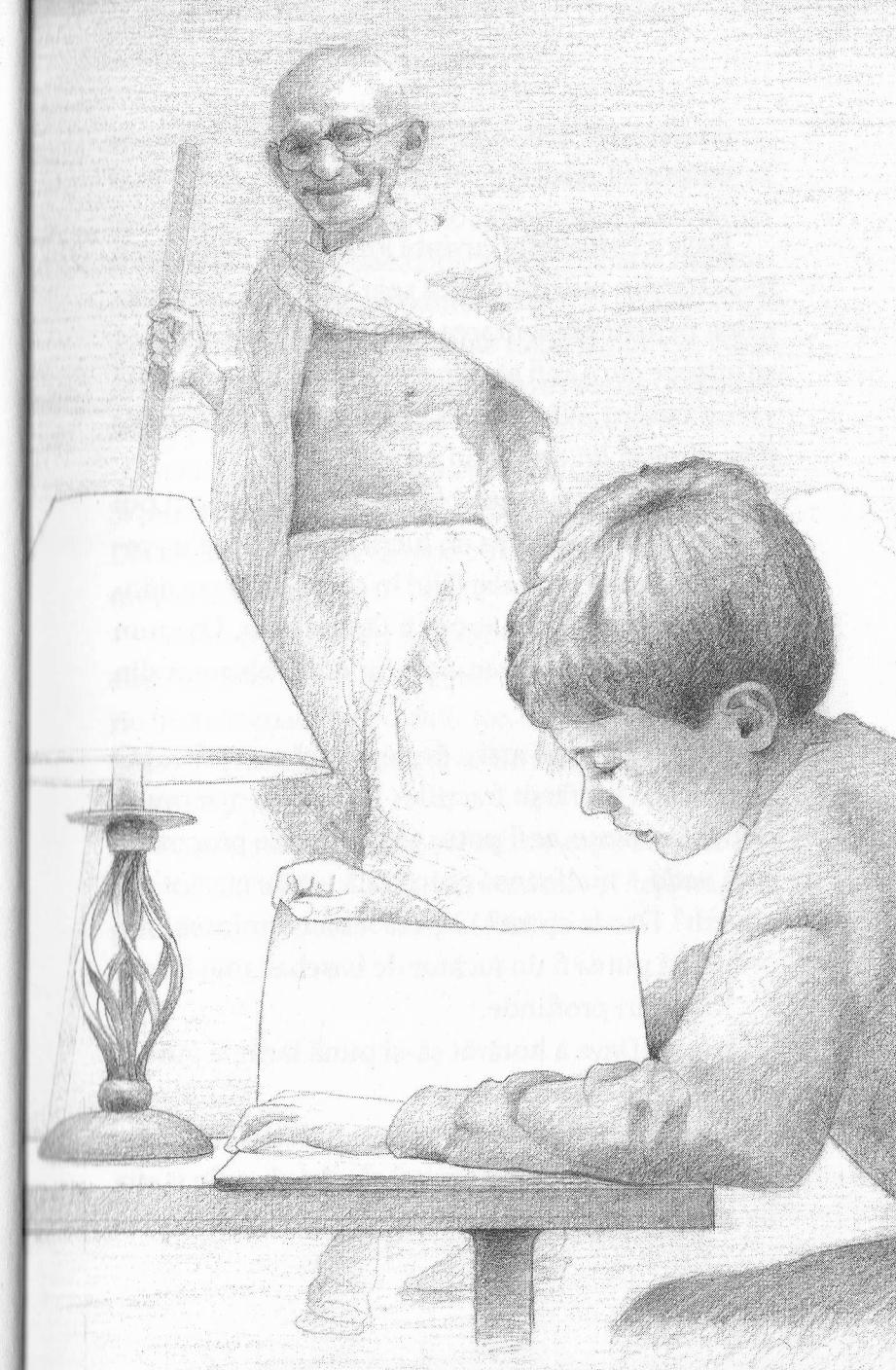
Dave era de părere că cea mai interesantă parte din fiecare carte era aceea care povestea cum devine India independentă, cum se eliberase de Anglia și devenise o națiune liberă – cam tot aşa cum se întâmplase și cu Statele Unite.

Iar Dave era de părere că cea mai interesantă persoană din povestea independenței Indiei era Mahatma Gandhi.

Băiatul era impresionat de Gandhi. Acest bărbat scund, numai piele și os, reușise practic să alunge din India, de unul singur, întreaga armată britanică. Dar nu s-a folosit de arme sau de violență. S-a luptat folosind cuvinte și idei. Era o poveste incredibilă și era adevărată.

Iar într-o dintre cărți, Dave a citit următorul pasaj despre Gandhi:

Timp de mai mulți ani, câte o zi pe săptămână, Gandhi nu a vorbit deloc. Credea

că aceasta era o modalitate de a-și pune ordine în minte.

Dave a citit aceste cuvinte joi după-amiază, apoi le-a citit din nou duminică seară în timp ce se pregătea pentru prezentarea referatului. Și a ajuns să se întrebe cum ar fi să-și petreacă o zi fără să scoată vreun cuvânt. A început să se întrebe dacă tăcerea îi va pune și *lui* ordine în minte.

De fapt, Dave se întreba ce înseamnă „să-ți pui ordine în minte”. Putea un lucru atât de simplu precum tăcerea să schimbe felul în care funcționa mintea? Se părea că lui Gandhi îi făcuse bine. Dar cum l-ar fi putut ajuta tăcerea pe un băiat obișnuit din New Jersey?

Putea să devină mai... deștept dacă nu vorbea? O să priceapă în sfârșit fracțiile? Dacă avea mai multă ordine în minte, ar fi putut să se uite la o propoziție și să *vadă* – nu doar să ghicească – care cuvânt era adverb? Dar la sport? O persoană cu mintea mai ordonată putea fi un jucător de baseball mai bun?

Întrebări profunde.

Așa că Dave a hotărât să-și pună lacăt la gură și să facă o încercare.

Îi era greu să tacă? Nu începe îndoială! Mai ales la început, de exemplu atunci când a ajuns în stația de autobuz, unde prietenii lui dezbatăreau de zor de

ce echipa Jets pierduse în fața celor de la Patriots. Însă Dave a învățat repede că nu era imposibil să tacă dacă dădea din cap și zâmbea, dacă se încrunta și ridică din umeri, dacă ridică degetul mare în semn de aprobare sau bătea palma ori pur și simplu dacă își vâra mânile în buzunarele hainei și pleca. Până să ajungă autobuzul la școală, Dave reușise deja să se integreze destul de bine și fără să vorbească.

Iată! Aceste detalii explică mai bine ce se petrece. Și probabil sunt suficiente, cel puțin pentru moment. Dar mai sunt multe de spus. Întotdeauna mai sunt multe de spus.

Acum ne întoarcem la ziua de luni și suntem în clasă cu Dave, care și-a petrecut restul orei de istorie fără să scoată un cuvânt. Iar, când a sunat clopoțelul, a venit timpul ca elevii de clasa a cincea să ia masa de prânz.

Peste o sută douăzeci și cinci de copii dădeau zor spre cantină. Nici nu ajunseseră acolo și deja nu mai pridideau cu vorba – toți în afară de unul.

3

— Dac-ai fi nevoie să taci cinci minute, pun pariu că ți-ar exploda capul!

În timp ce-i ieșeau pe gură aceste vorbe, Dave s-a gândit la două lucruri.

Mai întâi și-a zis: „La naiba!”, întrucât și-a amintit că încercase să nu vorbească deloc.

Iar al doilea gând a fost: „Probabil că Gandhi n-ar fi zis asta.” Pentru că nu era prea frumos ce spusese.

Dar asta i-a ieșit pe gură, iar cea căreia i-a adresat cuvintele era Lynsey Burgess. și exista un motiv pentru care i-a spus acele vorbe.

Așa că e timpul să mergem puțin înapoi și să explicăm niște lucruri.

Dave stătuse la rând să-și ia mâncare fără să scoată un sunet. Arătase cu degetul farfurie cu pizza, apoi bolul cu fructe. Dăduse din cap în semn de „da, vă rog” și în semn de „nu, mulțumesc”. Luase lapte

din frigider și-i arătase doamnei Vitelli abonamentul pentru cantină. și zâmbise mult.

Fără cuvinte? Nicio problemă.

Apoi se așezase la masă lângă câțiva prieteni de-alui, aşa cum făcea întotdeauna. Dar, în loc să ia parte la conversație, Dave continuase să afișeze o expresie plăcută și își ținuse gura ocupată cu mâncarea.

Fără cuvinte? Nicio problemă.

Și, pentru că nu vorbea, Dave își concentrase toată energia ca să asculte.

Să asculte în timp ce lua prânzul, să asculte de-adevăratelea era o experiență cu totul nouă pentru el. Pentru că de obicei Dave avea o gură cât o șură.

Vedeți? Ați mai aflat ceva despre el. și astfel, felul în care a reacționat la ceea ce aflase despre Gandhi capătă mai mult sens. Pentru că, dacă Dave era vorbă-lungă, un flecar în toată puterea cuvântului, atunci o persoană precum Gandhi, care putea să nu vorbească deloc, părea cu atât mai extraordinară.

Pentru că lui Dave chiar îi plăcea să vorbească. Putea să vorbească încontinuu despre aproape orice – baseball, mașini, dinozauri, vânătoare de piestre, fotbal, snowboard, schi nautic, cărți preferate, cei mai buni jucători de fotbal, camping, canotaj, PlayStation, Nintendo, Xbox, benzi desenate, emisiuni TV, filme – și câte și mai câte. Pe Dave îl interesau foarte multe lucruri și avea o grămadă de păreri.